

315 KV/CSJ

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

KOP

200700419-11

Statkraft Energi AS
Lilleakerveien 6
0216 OSLO

Deres ref

Vår ref
09/00240-9

Dato
18 FEB 2010

Statkraft Energi AS - Nytt manøvreringsreglement for Alta kraftverk

Ved Kongelig resolusjon av 5. februar d.å. er bestemt:

"I medhold av vassdragsreguleringsloven av 14. desember 1917 nr. 17 § 12 nr. 12 fastsettes manøvreringsreglement for Alta kraftverk til erstatning for manøvreringsreglement fastsatt ved kongelig resolusjon av 15. juni 1979.

Manøvreringsreglementet fastsettes i samsvar med forslag vedlagt Olje- og energidepartementets foredrag av 5. februar 2010."

Fra Olje- og energidepartementets foredrag i den kongelige resolusjonen gjengis:

"Tillatelse til regulering av Altaelva ble gitt ved kgl.res. av 15. juni 1979. Samtidig ble det fastsatt manøvreringsreglement. Reglementet ble gjort midlertidig, og skulle tas opp til revisjon etter en driftstid på fem år.

Manøvreringsreglementet er senere revidert og videreført som midlertidig reglement flere ganger. Gjeldende reglement ble gitt ved Kronprinsregentens resolusjon av 5. juli 2002 og skulle gjelde fram til 1. august 2005. Olje- og energidepartementet vedtok 26. august 2005 at dette reglementet kunne videreføres til endelig reglement var fastsatt.

Postadresse
Postboks 8148 Dep
0033 Oslo
<http://www.oed.dep.no/>

Kontoradresse
Einar Gerhardsens plass 1

Telefon*
22 24 90 90 / 22 24 63 01
Org. nr
977 161 630

Energi- og
vassdragsavdelingen
Telefaks
22 24 95 68

Saksbehandler
Tollef Taksdal
22246171

Ved brev av 23. mars 2006 søkte Statkraft Energi AS (Statkraft) om varig manøvreringsreglement for Alta kraftverk. I følge Statkraft er søknaden i stor grad bygget på den manøvreringsstrategien som har vært prøvet ut siden 2002, med noen endringer for vinterperioden.

NVE har på bakgrunn av søknaden, diverse fagrapporter og høringsuttalelser anbefalt et nytt manøvreringsreglement fram til en eventuell vilkårsrevisjon i 2022. NVEs hovedintensjon med det foreslåtte reglementet er å legge til rette for økt islegging i Sautsosenen i vinterperioden. Dette vil etter NVEs mening bidra til å bedre forholdene for laksebestanden. NVE mener det anbefalte reglementet er en avveining mellom et klart og presist reglement og det handlingsrom som Statkraft må ha som regulant.

Flere av høringspartene som har uttalt seg til søknaden ønsker et nytt midlertidig reglement på 5 år. Fra anlegget var ferdig og til i dag er det fastsatt flere midlertidige reglementer med ulike manøvreringsregimer i vassdraget. I tilknytning til disse er det gjennomført en rekke undersøkelser og datainnsamlinger knyttet til reguleringens virkning på forholdet for laksen. For å kunne evaluere et gitt manøvreringsregime skikkelig trengs en lengre periode enn fem år. Reguleringskonsesjonen for Alta kan tas opp til revisjon i 2022, det vil si om 12 år. I revisjonen kan vilkårene gjennomgås og det kan være aktuelt å gjøre endringer i manøvreringsreglementet. Departementet finner derfor at det bør fastsettes et varig manøvreringsreglement som kan gjelde fram til revisjon eventuelt blir gjennomført. Et endelig reglement gir stabilitet og forutsigbarhet for alle parter. Manøvreringsperioden på 12 år gir dessuten godt grunnlag for å evaluere effekter av regimet ved en eventuell revisjon av reguleringskonsesjonen.

NVE foreslår at Direktoratet for naturforvaltning (DN) gis myndighet til å be om at det vurderes endringer i reglementet dersom alvorlige, uforutsette effekter på laksebestanden skulle oppstå. Departementet mener at dette tillegget ikke gir grunnlag for pålegg som ikke kan gis i henhold til gjeldende reglement punkt 4 annet ledd, som foreslås videreført. I og med at DN har et særlig ansvar for lakseforvaltningen, finner departementet det likevel hensiktsmessig å formalisere direktoratets adgang til å be om vurdering av endringer, slik NVE har foreslått.

Statkraft ber i søknaden om at gjeldende reglements ordning med manøvreringsråd opphører. Statkraft ønsker i stedet å danne en rådgivningsgruppe som kan kontaktes ved behov. Manøvreringsrådet består av fiskerisakkyndig representant fra fylkesmannens miljøvernavdeling, representant fra Alta Laksefiskeri Interessentskap (ALI) og issakkyndig representant fra NVE.

Flere høringsparter fremhever manøvreringsrådets betydning for tilførsel av lokalkunnskap og bidrag til felles forståelse, kompetanseutveksling og konfliktdepping. Alle høringsparter mener manøvreringsrådet må videreføres. NVE

tilrår at manøvreringsrådet videreføres i endelig manøvreringsreglement. Departementet har kommet til at manøvreringsrådet skal videreføres i det varige reglementet. Det må tillegges betydelig vekt at rådets kompetanse og sammensetning kan gi det beste grunnlag for den fremtidige regulering. Departementet vil imidlertid måtte presisere i denne sammenheng at det hele og fulle ansvar for reguleringen er tillagt Statkraft som konsesjonær.

Alta kommune, ALI og fylkesmannen i Finnmark foreslår at vinterperiodens varighet defineres fast fra 15. desember til 1. april. Statkraft påpeker at datoer selvfølgelig er enklest å forholde seg til, men at det i mange år vil stemme dårlig med naturens gang. Statkraft mener at vurderinger knyttet til isforhold og vanntemperatur bør legges til grunn.

NVE peker på at målet med det nye reglementet i vinterperioden er å legge til rette for en maksimal isdannelse i Sautso-sonen for å bedre forholdene for lakseproduksjonen. Hovedtiltaket for å få til dette er å legge om driften fra nedre til øvre inntak. NVE mener at en eksakt dato for omlegging ikke er hensiktsmessig siden det bør være klimaets påvirkning på vanntemperaturen og isforholdene som bør være styrende. En fast dato for omlegging, for eksempel 15. desember, vil i kalde år medføre at man går glipp av mulighetene for å tilrettelegge for tidlig islegging. NVE tilrår at en omlegging fra nedre til øvre inntak ikke kan skje før driftsvannets temperatur er om lag 1°C , men at skiftet må skje innenfor tidsrommet 20. november – 31. desember. Starten på vinterperioden foreslås definert ut fra omlegging fra nedre til øvre inntak. Departementet vil understreke viktigheten av å legge til rette for isdannelse innenfor de klimatiske rammer for å bedre forholdene for lakseproduksjonen, og slutter seg til NVEs forslag.

Alta kommune, ALI og DN ønsker en maksimal driftsvannføring vinterstid på $30\text{ m}^3/\text{s}$. Statkraft søkte opprinnelig om $38\text{ m}^3/\text{s}$, men har senere endret dette til $33\text{ m}^3/\text{s}$. Videre er det søkt om en minstevannføring på $16\text{ m}^3/\text{s}$ i vinterperioden. ALI og DN støtter denne minstevannføringen. Alta kommune kan også akseptere denne minstevannføringen gitt en viss kjørestrategi. NINA foreslår en minstevannføring på $20\text{ m}^3/\text{s}$ for å sikre omfanget av egnet areal for lakseunger. Statkraft har i søknaden pekt på at en høy minstevannføring om vinteren ($20\text{ m}^3/\text{s}$) vil kunne medføre at magasinet i enkelte år må tappes raskere ned og følgelig at man må gå over til nedre inntak lenge før 1. april. Dette kan bety at isdekket i Sautso-sonen svekkes eller blir borte.

NVE vurderer at hensynet til å sikre isdekke på Sautso-sonen har størst prioritet ved vintermanøvreringen, da bortfall av isdekke vurderes til å ha størst negativ effekt på ungfiskproduksjonen. En høyere minstevannføring kan tidvis føre til at magasinet tappes ned raskere slik at overgang fra øvre til nedre inntak må skje tidligere. Dette kan redusere isleggingen i Sautso. NVE finner at en minstevannføring på $16\text{ m}^3/\text{s}$ på

en god måte avveier hensynet til islegging og hensynet til tilgjengelig oppvekstareal. Departementet støtter denne vurderingen.

NVE finner at maksimal driftsvannføring vinterstid bør settes til 33 m³/s. Direktoratet viser i den forbindelse til at dette tar hensyn til at det i kommende vintre kan tenkes noe høyere tilsig enn i dag. Denne vannføringen tilsvarer også største driftsvannføring for det minste aggregatet og er i henhold til iskonsulentens anbefaling. Departementet slutter seg til NVEs tilråding om maksimal driftsvannføring vinterstid. Departementet viser for øvrig til NVEs forslag om adgangen til å overskride grensen på 33 m³/s i ekstreme tilsigssituasjoner når dette er klarert med NVE.

NVEs forslag til manøvreringsreglement har egne bestemmelser om isløsningsperioden. Dette for blant annet å ivareta hensynet til is- og flomforhold. Isløsningsperioden er definert som perioden da tapping av vann legges om fra øvre til nedre inntak og fram til elva i hovedsak er åpen i strømdraget og tilsigsøkning inntreffer på våren. Overgangen fra øvre til nedre inntak vil normalt finne sted rundt 1. april.

Flere høringsparter ønsker begrensninger i driftsvannføringen i isløsningsperioden. NINA anbefaler maks 38 m³/s og peker på risiko for vannføringsreduksjoner ved en høyere maksimalvannføring. ALI mener vannføringsøkning fra 33 til 45 m³/s ikke bør skje før elva er isfri i strømdraget. DN støtter dette men setter grensen ved 40 m³/s.

NVE finner at en maksimal driftsvannføring i denne perioden på 38 m³/s vil kunne gi betydelige produksjonstap og redusere magasinets flomdempende effekt, ved uttapping før tilsigsøkning inntreffer. NVE anbefaler en gradvis opptrapping til 45 m³/s i perioden. Denne vannføringen skal holdes til elva i hovedsak er isfri i strømdraget. Etter dette kan vannføringen økes tilpasset restmagasin og tilsig. Vannføringsreduksjoner skal så langt det er mulig unngås. Departementet finner at NVEs forslag balanserer forholdet mellom isgang, kraftproduksjon og flomdemping på en god måte og støtter dette forslaget.

Tidsperiodene for de ulike vannføringsendringene i isløsningsperioden er ikke presist angitt, men bruker betegnelser som "de første dagene", "noen døgn" osv. Departementet finner at betegnelsene er akseptable forutsatt at endringer skjer ut i fra en vurdering av de naturgitte forholdene i elva. Det vises til NVEs fremstilling av hensynene bak de enkelte overganger i manøvreringen, der det blant annet fremgår at det er viktig å unngå isgang i vassdraget.

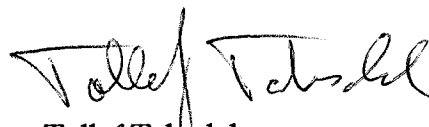
Departementet viser for øvrig til NVEs vurderinger og tilrådingar. Departementet vil i denne sammenheng påpeke at ingen av høringsinstansene har kommet med merknader til NVEs innstilling. Tiden har nå kommet for å fastsette varig

manøvreringsreglement for Alta kraftverk. Manøvreringsreglementet fastsettes i samsvar med NVEs forslag.”

./.. Kopi av vedtatt manøvreringsreglement følger vedlagt.

Med hilsen

Harald Solli (e.f.)
avdelingsdirektør

Tollef Taksdal
rådgiver

Kopi:

Alta Laksefiskeri Interessentskap

Kautokeino kommune

Alta Kommune

Direktoratet for naturforvaltning

Sametinget

Fylkesmannen i Finnmark

Norges vassdrags- og energidirektorat

Miljøverndepartementet

Manøvreringsreglement

for regulering av Alta kraftverk i Altavassdraget i Alta og Kautokeino kommuner, Finnmark fylke

(Fastsatt ved kgl.res. 5. februar 2010. Erstatte reglement gitt ved kgl.res. 16. august 1996)

1. Reguleringer

Magasin	Naturlig sommervannst. kote	Reg.grenser		Oppd. m	Senkn. m	Reg. høyde m
		Øvre kote	Nedre kote			
Virdnejavri						
Naturlig del	249,8	265,0	245,0	15,2	4,8	20,0
Kunstig del	155,0	265,0	200,0	110,0	-	65,0

Høydene refererer seg til NGOs høydesystem (FMU5N10).

Reguleringsgrensene markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som skal godkjennes av NVE.

Med uttrykket "elva" menes strekningen fra utløpet av kraftverket til fjorden.

Vannføringsverdiene i dette reglementet er referert til målestasjonen Harestømmen (212.9.0) Hvis denne målestasjonen er isoppstuvet, benyttes vannføringen ved utløpet av kraftverket.

2. Manøvreringen

Manøvreringen skal skje i samråd med en fiskerisakkyndig utpekt av fylkesmannens miljøvernavdeling, en person utpekt av Alta Laksefiskeri Interessentskap og issakkyndig av NVE i vintertiden.

Det skal ved manøvreringen has for øyet at de naturlige flomvannføringer så vidt mulig ikke økes, og at vannstanden i Ladnatjavri ikke påvirkes av reguleringen av Virdnejavri. For øvrig gjelder følgende:

I. Vinter

Periodens varighet: Vinterperioden starter når driften legges om fra nedre til øvre inntak. Skifte av inntak kan ikke skje før vanntemperaturen på driftsvannet er ca 1°C. Skiftet av inntak må imidlertid finne sted innenfor tidsrommet 20.november - 31.desember. Vinterperioden regnes som avsluttet når driften igjen legges om fra øvre til nedre inntak, normalt ca 1.april.

Vannføringen i vinterperioden skal ikke gå under 16 m³/s.

I vinterperioden kjøres kraftverket på en slik måte at en oppnår størst mulig grad av islagt elv på strekningen ned til Sautsovanet (øvre inntak skal benyttes).

Vannføringen reduseres gradvis til antatt maksimal driftsvannføring som ikke kan overstige 33 m³/s, med unntak av ved ekstreme tilsigssituasjoner og dette da er klarert med NVE.

Økning i vannføringen i vinterperioden skal så langt det er mulig unngås.

I vinterperioden kjøres kraftverket bare på vann fra øvre inntak i magasinet, og øvre inntak benyttes videre så lenge det er teknisk mulig (kote 260 moh).

Driftsvannføringer mellom 16 m³/s og 33 m³/s skal ikke endres raskere enn 2 m³/s pr. døgn.

Endringene spres jevnt over døgnet.

II. Isløsning

Periodens varighet: Isløsningsperioden starter når driften legges om fra øvre til nedre inntak, normalt ca 1.april, og inkluderer perioden frem til elva i hovedsak er åpen i strømdraget. Perioden regnes som avsluttet ved start tilsigsøkning om våren.

Etter overgangen fra øvre til nedre inntak skal vannføringen holdes konstant i de første dagene etter at øvre inntak er lukket. Vannføringen kan deretter økes inntil 3 m³/s pr døgn inntil den er 33 m³/s.

Vannføringen kan deretter økes jevnt til ca 45 m³/s i løpet av 2-3 døgn, og holdes på dette nivået i noen døgn.

Når elva i hovedsak er åpen i strømdraget kan vannføringen økes ytterligere, avhengig av tilsigsutvikling og restmagasin.

Vannføringsreduksjoner etter økning i vannføring skal så langt det er mulig unngås.

Endringene spres jevnt over døgnet. Avslutningen av magasintappingen skal skje ved jevnest mulig overgang til økende tilsig til elva.

III Vår

Periodens varighet: Fra start tilsigsøkning om våren til fullt magasin.

Fullt magasin er minimum kote 264,5.

Når tilsiget øker om våren, økes vannføringen gradvis til full driftsvannføring. Oppfyllingen av magasinet skal skje gradvis. Det skal derfor tappes forbi stadig mer vann slik at overgangen til vårflommen ikke blir for brå. Forbitappingen bestemmes hver time ut fra magasinets fyllingsgrad og det aktuelle tilsiget.

IV. Sommer og høst

Periodens varighet: Fra fullt magasin til omlegging til øvre inntak.

Vannføringen i elva skal tilstrebes å være lik tilsiget, hensyntatt naturlig demping i Virdnejavri.

Om høsten (fra september) skal det hovedsakelig tappes vann fra det nedre inntaket.

3. Protokollføring m.v.

Det skal påses at flomløp og tappeløp ikke hindres av is eller lignende og at reguleringsanleggene til enhver tid er i god stand. Det føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstander. Dersom det forlanges, skal også nedbørmengder, temperaturer, snødybde m.v. observeres og noteres. NVE kan forlange å få tilsendt utskrift av protokollen som regulanten plikter å oppbevare for hele reguleringstiden.

4. Endring av reglement

Dersom slipping etter dette reglement medfører alvorlige, uforutsette negative effekter for laksebestanden, så kan Direktoratet for naturforvaltning be om at en endring i reglementet blir tatt opp til vurdering.

Viser det seg at slipping etter dette reglement medfører skadelige virkninger av omfang for allmenne interesser, kan Kongen uten erstatning til konsesjonæren, men med plikt for denne til å erstatte mulige skadevirkninger for tredjemann, fastsette de endringer i reglementet som finnes nødvendig.

Forandringer i dette reglement kan bare foretas av Kongen etter at de interesserte har hatt anledning til å uttale seg.

Mulig tvist om forståelsen av dette reglement avgjøres av Olje- og energidepartementet.